



## Kunstnesten voor ransuil en boomvalk

*Door C. M. Lok, A. F. v. Olphen en H. Rijven*

In een geregeld door ons bezocht gebied ten zuiden van Den Haag troffen wij in kraaienesten broedende ransuilen, boom- en torenvalken aan. In de loop der jaren nam de nestgelegenheid voor deze vogelsoorten af. Door vervolging van kraaien kwamen er geen nieuwe nesten bij. Toen besloten wij er zelf wat aan te doen door kunstnesten te plaatsen. Resultaat: bijna een verdubbeling van de uilenstand en handhaving van de boomvalk als broedvogel. (Overige gebruikers van onze kunstnesten waren: wilde eend (5 x) en eekhoorn (1 x).)

Het onderzochte gebied is een kaal duin van ongeveer 80 hectare met enkele stroken loof- en dennehout (terrein 1), en een aan het duin grenzend bos met een oppervlak van circa 15 hectare (terrein 2). Dit bos ligt bijna één km van de zee. Afgezien van twee percelen naaldhout bestaat het uit opgaand loofhout, met een dichte onderbegroeiing, en twee heideveldjes.

De in de beschreven gebieden geplaatste kunstnesten hebben het model van een kraaienest met een doorsnee van 40 cm. Wij maken ze op de volgende manier: we vouwen een stuk kippegaas dubbel en brengen er de nestvorm in aan met een opstaande rand van 15 cm. Ter versteviging worden in de bodem en zijkanten enkele takken aangebracht; de rest van de kom wordt opgevuld met helmgras en hei. Vervolgens doorvlechten we het

met dun ijzerdraad en brengen enkele dikke aanvliegtakken aan op de randen. Het nest plaatsen wij zo hoog mogelijk in de boom, met behulp van ijzerdraad, op een tak of in een vork. Op grond van onze slechte ervaringen met eierrovers verwijderen wij de onderste boomtakken en omwikkelen de stam over een lengte van minstens 4 meter met prikkeldraad. Geregeld, in ieder geval vlak voor het broedseizoen (begin maart), controleren wij de nesten op schade.

In maart 1964 plaatsten wij in terrein 2, vier kunstnesten. In 1965 nog eens vier, en twee in terrein 1. In 1966 werd het aantal nesten in terrein 1 met twee uitgebreid.

Hoewel er altijd een paartje of drie ransuilen in het gebied tot broeden kwamen, konden wij in 1962 geen enkel broedgeval constateren. Voor de daarop volgende jaren kwamen wij op grond van onze waarnemingen tot de volgende aantallen:

|           | 1963 | 1964 | 1965 | 1966 |
|-----------|------|------|------|------|
| terrein 1 | 1    | 1    | —    | 1    |
| terrein 2 | 2    | 2    | 6    | 4    |
| totaal    | 3    | 3    | 6    | 5    |

In 1965 broedden er vijf ransuil-paren; maar één paar maakte dat jaar twee legsels. Het eerste ei werd op 24 februari in nest no. 7 gelegd. Nadat daarin vier jongen waren grootgebracht, begon hetzelfde paar op 17 mei 18 m verder aan een tweede broedsel in nest no. 8. De toename van de uilenstand in 1965 kan misschien verklaard worden, doordat niet broedende paartjes nu nestgelegenheid vonden, en dat paartjes uit omliggende gebieden werden aangetrokken. Enkele malen bleek de voorkeur voor een kunstnest boven een zeer nabij gelegen kraaienest.

Opvallend is dat de legsels in 1965 groter waren dan in 1966. Nu, 10 april 1967, liggen in twee nesten ransuilen in de eierdop.

De torenvalk broedde tot en met 1963 in terrein 1. Hij wordt nu nog geregeld waargenomen, maar broedt elders.

Tot en met 1965 kwamen twee paar boomvalken tot broeden in het beschreven gebied. In terrein 1 nestelt altijd één paartje; sinds wij daar kunstnesten plaatsten, broedt de boomvalk steeds in een kunstnest. In terrein 2 broedde de valk in 1965 in een kunstnest; in 1966 is hij daar als broedvogel niet teruggekeerd.

Gezien de hoge bezettingsgraad van de kunstnesten kunnen wij dit experiment een succes noemen. Voor suggesties en resultaten met kunstnesten behaald, houden wij ons aanbevolen.

• C. M. Lok, A. F. v. Olphen en H. Rijven, Loosduinseweg 511, Den Haag